

KUSTBON

Nr 2 Årgång 32

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Juni 1975

Sommar. I kärran med drät kunde barnet följa sin mor i hennes sysslor.

Bilder från Rickul

Ordens vingar
bär mot morgonrodnaden
över vaknande skogar
och fiskare i sunden.

De mäktiga orden
lyfter mot dagen
och tingen i ljuset,
mot levandets vibrato.

Men blodet andas
vid kvällens dörr
ordlöst bidande
stillnadens botten.

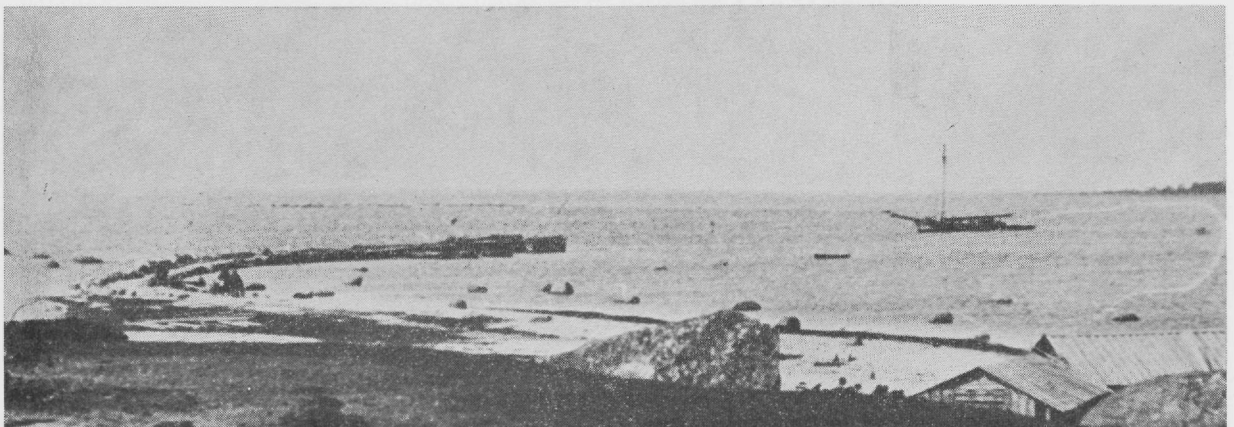
Blodets längtan
glömmet orden
mot kvällens läppar.
Natten är blodlängtans sköte.

Edvin Lagman

Mot kvällen

Det klarnar nu mot kvällen.
I solens sista strålar
syns alla tings konturer.
Bakom mig ligger vägen,
de bruna bataljoner
de röda grå arméer
marschera bort i mörkret.
Nu fuktar dagen gräset,
det fulla axet böjer
sig tungt vid åkerrenen.
Bakom mig ligger vägen.
Framför mig ligger havet.
Det klarnar högt i rymden.

Edvin Lagman

Runöbornas förening

höll sitt 10:e årsmöte den 5 april. Föreningen har alltså existerat sedan år 1966, men redan 1946 började man anordna mer eller mindre regelbundet återkommande träffar i Stockholm.

Till dagens sammankomst infann sig trots ishockey i TV ett 60-tal personer, som alla bidrog till den fina stämning man upplevde i Eesti Majas trivsamma lokaler.

Som sig bör undanstökades först årsmötesförhandlingarna. Föreningens ordförande under den gångna 10-årsperioden, Tomas Dreijer, avgick nu och ersattes av Mats Rudolf Österman. Eric Österman, som för kvällen fungerade som mötesordförande, riktade sig i ett speciellt tack till Dreijer för det storartade arbete han nedlagt för föreningen.

Så visades ett knippe stillbilder med gamla kära motiv från Runö, vilka föreningen fått av runöprästen Gunnar Schantz, en färgfilm av Eric Österman från en runöfest i Stockholm från tiden före föreningens tillkomst samt färgfilmer av Fredrik Melin och Nils Lagman från runöbornas 30-årsjubileum 1974. Fotograferna och arrangörerna fick varma applåder efter dessa avsnitt.

Kaffe med smörgås och "estniska bullar", allmänt "juttoglam" och dans avslutade denna mycket trivsamma kväll.

T. L-z

ESTLANDSSVENSK HEMBYGDSDAG

hålles söndagen den 24 augusti 1975 i restaurang Lantis, Fiskartorpsvägen 160 A, Frescati (vid Roslagsvägen och universitetet).

Programmet börjar kl 11.

Dagens motto: Estlandssvenskarnas skolor.

Anförande av Birger Westerberg.

Lotteri. Auktion.

Rågöbornas folkdanslag.

Se vidare sid 5

Transporter och flyttningar

utföres till humana priser

av

ALBERTS EXPRESS

Vikingagatan 26

Innehavare: Johannes Lorentz från Runö

Tel.: 31 80 49 el. 32 37 16

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner

Ansvarig utgivare: *Hugo Mickelin*

Redaktör: *Viktor Aman*

Redaktionssekreterare: *Maria Broman*

I redaktionen: *Göran Treiberg, Birger Westerberg*

Red. och exp. Eknäsvägen 2, 112 64 Stockholm

Kustbons postgiro: 19 72 07-4. Tel. 56 16 37

Utkommer 1975 med fyra nummer

Prenumerationspris 1975 24 kronor

Anonspris 1/1 250:—, 1/2 130:—, 1/4 65:—

1/8 40:—

Förlovnings-, vigsel och födelseannonser 10 kr

Dödsannonser 60 kr

Stockholm 1975 • Svenska Tryckcentralen AB

SOVs postgiro: 35 13 11 - 6

SOVs arkiv och möteslokal

Vikingagatan 25

113 42 Stockholm

Tel 32 48 78

Examina

Vid Musikhögskolan i Stockholm (Kungl. Musikaliska Akademien) utexaminerades den 16 maj 1975 INGRID MICKELIN som musikdirektör.

Innehåll

Två dikter av <i>E Lagman</i>	2
Föreningsangelägenheter	3
Från en "ungherres" barndomsdagar av <i>A Taube</i>	6
SOVs stadgar	9
Ebba Österblom 90 år av <i>B W</i>	11
Sång och musik i Estlands svenskbygder, <i>anm av V A</i>	11
Reval restaureras av <i>A Ingelson</i>	12
Ormsö, <i>anm av H Mickelin</i>	13
Avlidna	15
Bemärkelsedagar	15

VAD VET DU OCH DINA BARN OM ESTLAND OCH ESTLANDSSVENSKARNA?

För att få veta mer om dem

1. Beställ Kustbon
2. Ge bort Kustbon i present till de yngre
3. Besök hembygdsgdagen och våra andra möten

Klipp av efter den streckade linjen och kryssa i önskade rutor! Sänd i kuvert till Kustbons redaktion, och vi tar kontakt med Dig.

Svenska Odlingens Vänner
c/o Broman
Eknäsvägen 2
112 64 Stockholm

JA, JAG ÄR INTRESSERAD AV

- att ge bort Kustbon i present
- att prenumerera på Kustbon för egen räkning
- att bli medlem i Svenska Odlingens Vänner, kulturföreningen för Estlands svenskar
- att det ordnas fler fester för estlandssvenskarna
- att skänka gamla saker från hembygden till estlandssvenskarnas arkiv
- att ge ett penningbidrag till Svenska Odlingens Vänner.

Namn:

Adress:

Postnummer: Postadress:

Telefon:

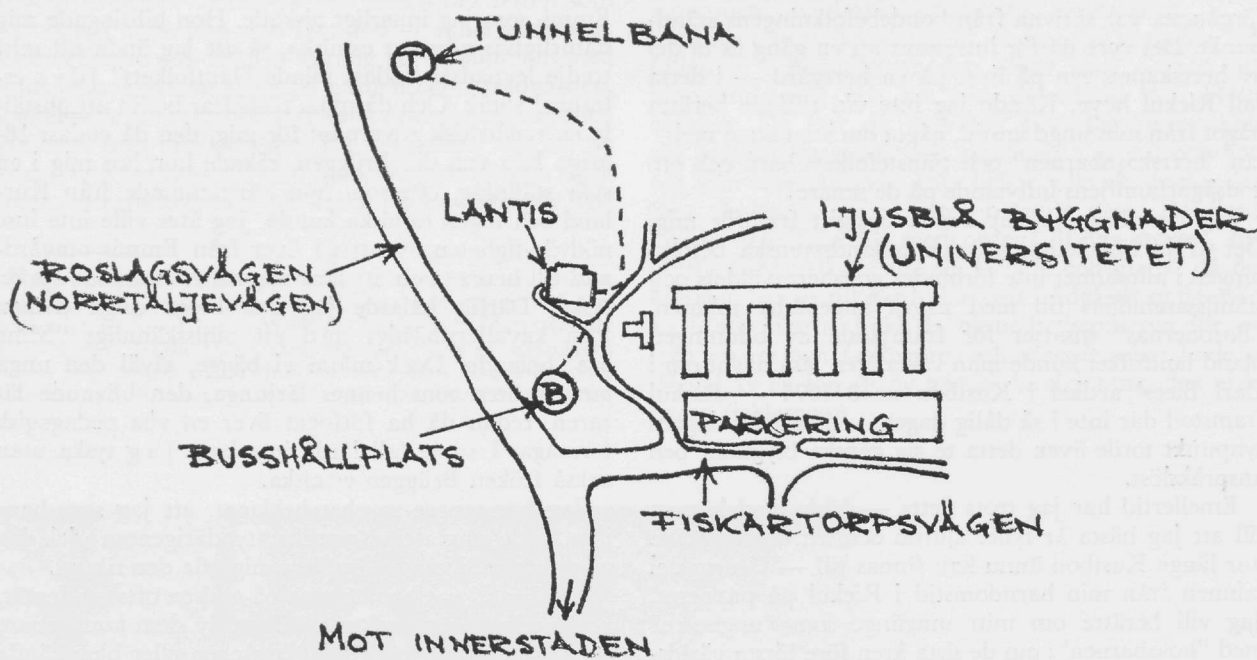
HEMBYGDSDAGEN 30 ÅR

Du kommer väl? Säg till dina barn också! Tänk, så roligt det skulle vara om vi fick se många nya ansikten bland alla välkända! Glöm nu inte bort att säga till de yngre och till dig själv! I år kommer vi att ha massor av skolbilder hemifrån. Ta gärna på hembygdsdräkten och ta med sångboken!

Tid: 24 augusti kl 11.

Plats: Restaurang Lantis, Fiskartorpsvägen 160 A (vid Roslagsvägen och universitetet).

Festtalare: Birger Westerberg.

Tunnelbana nr 15 till Frescati eller bussar från Rådmanngatan (T-banan): nr 601, 602, 603, 607, 611, 612, 614, 618 till Fiskartorpsvägen. Buss 540 går från Humlegården eller från Vällingby över Tensta — Rinkeby — Ulriksdal — Kungshamra — Bergshamra — Fiskartorpsvägen.

Arved Taube

Från en 'ungherres' barndoms- dagar

Rickul herrgård. Stor-rae.

På en estlandssvensk hembygdsdag — det torde ha varit 1971 — samtalade Kustbons dåvarande redaktör fil dr Elmar Nyman och jag om denna tidskrifts innehåll och uppgift. Herr Nyman menade, att alla skildringar i tidskriften om estlandssvenskarnas liv i det förgångna var skrivna från bondebefolkningens ståndpunkt. Det vore därför intressant att en gång få ta del av herrskapets syn på livet på en herrgård — i detta fall Rickul hove. Kunde jag inte vid tillfälle berätta något från min ungdomstid, något om kontakten mellan "herrs-kapsbarnen" och tjänstefolkets barn och om godsägarfamiljens inflytande på de senare?

Jag har länge skjutit denna uppgift framför mig. Det är ju förstaeligt, att den estlandssvenska befolkningen i allmänhet inte förbinder godsherraväldets och ståndssamhällets tid med några angenäma minnen. "Baronernas" insatser för främjande av bildningen bland lantfolket kunde man visserligen läsa något om i Carl Blees' artikel i Kustbon nr 3/1974 — Rickul framstod där inte i så dålig dager — men från dagens synpunkt torde även detta te sig ganska blygsamt och anspråkslöst.

Emellertid har jag trots detta — både med hänsyn till att jag nästa år fyller sjuttio och att det är oviss hur länge Kustbon ännu kan finnas till — fäst en del minnen från min barndomstid i Rickul på papperet. Jag vill berätta om mitt umgänge som "ungherre" med "hovsbarnen"; om de sista åren före första världskriget, som bröt ut då jag var nio år gammal.

Kustbons läsare torde bli något förvånade över att jag växte upp på herrgården inte i en svensk- utan i en estnisktalande omgivning. Detta hade två orsaker: en betydande del av godsets arbets- och husfolk var vid denna tid ester, tex förvaltaren, vagnmakaren, smeden, kocken, föreståndarinnan o a; kusken Jöers var visserligen svensk, men hans hustru var estniska och talade med sina talrika barn estniska. Sålunda kunde herrgårdsbarnen — de brukade allmänt betecknas med samlingsbegreppet "kuskbarnen" ("die Kutscherskinder") — allesamman vid sidan av rickul-

svenska även estniska. Att de konsekvent talade estniska med mig, ungherrn, berodde också på att min mor talade estniska med tjänstefolket i huset och att estniska var det första språk som jag överhuvud lärde mig. Det kom sig därav att jag hade en estnisk amma, Emmi, som jag innerligt älskade. Hon bibringade mig naturligtvis närmast estniska, så att jag ända till mitt tredje levnadsår endast talade "lantfolkets" [dvs esternas] språk. Och då mina föräldrar beslöt att anställa en tysk-baltisk guvernant för mig, den då endast 18-åriga Ella von der Brügggen, råkade hon hos mig i en svår ställning, eftersom hon härstammade från Kurland och ingen estniska kunde. Jag åter ville inte inse nödvändigheten av att gå över från Emmis omvårdnad till hennes och att lära mig ett främmande språk, tyska. Därför hälsade jag den blyga unga damen föga kavaljersmässigt med ett omiskännligt "Mine ära"-bölande. Dock måtte vi bägge, såväl den unga guvernanten som hennes lärjunge, den blivande läraren, redan då ha förfogat över en viss pedagogisk förmåga. I varje fall lärde inte bara jag tyska utan också fröken Brügggen estniska.

Jag har senare mycket beklagat, att jag som barn inte lärde mig rickul-svenska, ty därigenom gick jag miste om möjligheten att lära mig tala den riktigt.

I äldre tid var hemlärarna på godsen ofta studenter, i synnerhet unga teologer. Några av dem kom senare att göra insatser inom folkbildningen eller blev kända som vetenskapsmän. Sålunda hade sönerna till min farfarsfar Gustav Wilhelm Taube (1778—1854) under åren 1821—23 i alla ämnen till lärare en 16—18 års yngling, den sedermera berömda språkforskaren och ledamoten av St Petersburgs vetenskapsakademi, Ferdinand Wiedemann från Hapsal (1805—1887). Han bodde med dem i "skolmästar-ändan" av "här-bärgen", lärde sig rickul-svenska och meddelade på söndagarna undervisning även åt en ung vetgirig rickulbo, vävaren Gustav (Skönberg).¹

¹ Paul Ariste: Ferdinand Johann Wiedemann, Tartu Riiklik ülikool. Soome-Ugri keelte kateeder, Tartu 1971, pag. 8.

Fröken von der Brüggén, av hovsbarnen allmänt kallad "fräiln", senare också helt enkelt "Tant Ella" — hon lever i dag vid hög ålder i Kiel — har visserligen inte blivit någon lärd; men hon stod då för tiden på höjden av modern utbildning för kindergartnarlärarinnor, hon hade nämligen direkt från den kända läroanstalten Pestalozzi-Fröbel-Haus i Berlin blivit vinddriven till den ensliga kusten av Egeland. Och så kände hon till en massa spel och färdigheter som hon lärde hovsbarnen. Av dessa var många jämnåriga med mig, en del något äldre, andra litet yngre.² Dessa barn och ungdomar bildade en grupp, som jag som ensamt "herrskapsbarn" stod utanför. (Min syster Nelly var 14 år äldre än jag.) Att jag ändå lyckades vinna anslutning till gruppen, berodde på att jag i Emmis son Robert hade en dibroder, som brukade leka med mig i herrgårdsbyggnaden och som skapade kontakt med de andra tjänstfolksbarnen. För det andra förstod tant Ella att på ett föga iögonenfallande sätt överta tillsyn och ledning av gruppen, som jag snart helt "solidariserade" mig med.

Detta yttrade sig särskilt tydligt vid festliga tillfällen, då jag egentligen borde ha uppehållit mig vid sidan av mina föräldrar resp godsherrskapet. Vid julklappsutdelningen i Höbring skola (herrns koilde), som mina föräldrar varje år besökte, begärde jag t ex att få sitta bland mina kamrater hovsbarnen, som gick i denna skola, fastän jag ju undervisades hemma av fröken Brüggén. Också på den sista stora festen som vår familj hade före min fars död — mina föräldrars silverbröllop i maj 1915 — sprang jag tillsammans med mina jämnåriga omkring på gården och i trädgården, i stället för att i huvudbyggnaden underhålla mig med gästerna från granngodsen. Ett bekymmer var att de korta, vita byxorna till min matroskostym tittade fram under överrocken och på detta iögonenfallande sätt

² Vilken betydelse vänskapen mellan jämnåriga herrskapsbarn och barn till tjänstfolk i vissa fall kunde få, därom må förhållandet mellan Gustav Wilhelm Taube och Mats Roesler från Roslep Irjasa tjäna som exempel. Genom godsherrns gunst steg denne till ställningen som nära nog allsmäktig "Amtmann" (förvaltare) och behöll den fram till sin död (1875).

Kusken Jöers med Ösel-ponnyn Coco, som skänkts av min far 1912 och levde till år 1933.

skilde mig från mina svensk-estniska lekkamrater. Dessutom var jag rädd att folk skulle tro, att de vita byxorna var kalsonger.

Min syster hade för detta tillfälle med hovsbarnen övat in koralen "Lova Herren" och uppvaktade på morgonen silverbröllopparet med en serenad.

Annars kom "kuskbarnen" endast vid särskilda tillfällen in i huvudbyggnaden (Stor rae) — vid julklappsutdelning och till min födelsedag den 14/27 oktober. Då satt de stelt och högtidligt uppradade vid bordet i matsalen och kände sig i grund och botten inte väl till mods. Inte heller ville de dricka den söta chokladen, som sattes framför dem. De flesta visade den ifrån sig med orden: "Liiga mage", dvs alltför fadd. Alla kände sig lättade och glada, då det återigen bar ut till gårdsplan och trädgård; ty de mörka höstkvallarna bjöd de bästa betingelserna för att leka rövare och fasttagare, och särskilt roligt hade vi därvid av en för oss ny teknisk landvinning, den elektriska ficklampan.

Porten till trädgården.

Tant Ella förstod att leda gruppen så att vi inte gjorde ofog, att det knappast uppstod slagsmål och att vi fördrev tiden med förvånansvärt oförargliga och anspråkslösa nöjen. Omtyckta var utfärderna, som hovsbarnen genom tant Ellas initiativ fick vara med om, och vid slädföre på vinter sk slungkälke. Kalkarna bands bakom varandra efter en arbetsläde, och kusken skulle driva hästen att springa och svänga runt den stora rondellen i så hög fart, att kalkarna råkade i sladdning och barnen ramlade av och rullade runt i snön.

Men det gavs också tillfällen, då jag fick erfaras att något åtskiljande trädde in mellan mig och "kuskbarnen". Den tyskbaltske diktaren Siegfried von Vegesack har kallat det "glasväggen". Jag fick känna det en gång, då det föll på min lott att — om också blott för en kort stund — bli liksom utstött ur gemenskapen, då flertalet under leken i aftonskymningen plötsligt beslöt: "Jookseme tema eest ära!" (Låt oss springa ifrån honom!) Jag misstänkte att detta drabbade mig just därför att jag blev uppfattad som en utomstående, som "ungherrn".

Också vid soldatlekarna inträffade en gång en brydsam situation, som berodde på min sociala ställning:

En några år äldre pojke, Oskar Westerbusk från Paj ("Pöia Oskar"; han dog 5.10.1974 i Eskilstuna), försökte bibringa oss litet militärisk pli. En dag hade han med sig åt mig en träsabel i träbalja av hans egen tillverkning. Men i gruppen fanns det pojkar, som var äldre, starkare och modigare än jag — framför andra August Granback — och som kunde ställa högre anspråk på att bli befördrade till officer. Jag tog visserligen emot gåvan men fann ändå situationen pinsam. Eftersom jag bara var menig (reamees), bar jag aldrig sabeln.

Denne Oskar och hans tidigt avlidne broder Alexander — söner till skepparen på räddningsbåten i Paj — var det också som i början av 20-talet lärde mig seglandets grunder och hos mig väckte längtan till fjärran. På den av gamle skogsvaktaren Stahl i Va-udden byggda segelbåten "Hope" lärde jag så under sakkunnig ledning känna det på stenar och grund så rika farvattnet mellan Harbo-viken, Säla-gronn och öarna Hos- och Pajgronne.

I närmaste kontakt med herrskapet kom naturligtvis min dibroder Robert, som bodde med sin mor i Stor rae och alltid lekte med mig i de stora rummen. De bästa lekarna lekte vi under tiden före jul, då vi till vårt förfogande hade de hjordar av kor och hästar av papier-maché, som mina föräldrar hade inköpt till julklappar åt skolbarnen. Dessa anspråkslösa leksaker tycktes oss mera lockande och bevingade vår fantasi livligare än alla de betydligt mera påkostade leksaker, som jag som bortskämt enda-barn inte led brist på. Vi lät våra hjordar beta på de vida golvytorna och kände oss som de grekiska furstarna på Homeros' tid, vilkas rikedom mättes i antalet nötkreatur.

Genom godsherrskapet kom hovsbarnen också för första gången i beröring med en automobil — "Benz", alla bondhästars skräck — som min far köpte år 1913. Den blev redan följande år rekviderad av de ryska militärmyndigheterna.

Första världskrigets utbrott gjorde slut på mitt barndomsparadis. Jag höll avstånd till de ryska dragonerna, som var inkvarterade på godset, fastän jag vid denna tid redan läste ryska. Hur kontakten med soldaterna verkade på de andra barnen vet jag inte. Vi följde med intresse och beundran kavalleri-utbildningen på den karga strandheden utanför "Sonna gata". Men jag greps av en svårbestämd känsla, då avdelningen vid övningarnas slut ställde upp och red in i gatna sjungande sången om rebellen och frihetskämpe Stenka Rasin. Handlingens vilda grymhet i denna sång var då ännu förborgad för mig. Men i männens fulltoniga sång, i den gripande melodin, flytande fram liksom Volga, matj rodnaja, som ryttarna sjöng om, i dem förnam jag i mitt barnsliga sinne väl något av det ryska landskapets vidd och av den främmande ryska folksjäls gåtfulla djup; eller betog mig rentav en obestämd föräning om de skakande upplevelser och det lidande, som utbrottet av dessa elementärkrafter skulle bringa över oss och vårt land?

Tills vidare var dock våra förbindelser med den ryska militären av vänskaplig art. Röda korset hade uppmanat kvinnor och barn att sända julpaket till soldaterna vid fronten. Och det var en lyckosam tanke av min syster och fröken Brügggen att låta hovsbarnen delta i detta arbete. Så samlades de under hösten

Begravningskalas med klimpsoppa och öl för godsets alla anställda.

och vintern 1914/15 om kvällarna i mangårdsbyggnadens barnkammare för att under de två damernas ledning rispa charpi, virka halsdukar, sticka yllesockor och sedan förpacka alltsammans tillsammans med den grova tobaken "mahorka", som inte fick saknas. Vi barn blev överraskade och imponerade, då det efter några veckor kom ett tackbrev från soldaterna i en "Turkestanskij polk" vid fronten i Kaukasus till barnen i "imenije Rikgolts". "Blagoslovi vas Bog, detuschki" (Gud välsigne er, små barn) skrev en soldat i sina kamraters namn.

Så följde tsarens abdikation, den bolsjevikiska revolutionen och — som ett kort mellanspel — den tyska sommaren 1918. Liket av min far, som hade blivit skjuten av de röda ryska marinsoldaterna i december 1917, kunde bisättas i familjegriften vid kapellet i Roslep, och hans änka ordnade begravningskalas i det fria med klimpsoppa och hembryggt öl för godsets alla anställda och drängar — även Klottorp och Sutlep var företrädda. Min mor trädde ut till folket och höll ett kort anförande. Jag stod mitt ibland arbetarna och kunde iaktta deras reaktion. Då godsägarinnan (barons frua) slutade med orden, att de numera skulle arbeta för "ungherrn" så som de tidigare hade arbetat för hennes make, min far, gjorde en ung, revolutionärt sinnad dräng — han är inte längre i livet — en ironisk, föraktfull anmärkning. Jag kände då att ståndssamhällets "hela", patriarkaliska värld, som min mor med sina ord hade frammanat, i grunden inte längre fanns, och mina aningar sade mig, att med min far den siste "Erbherr auf Rickholtz, Nömmküll und Sutlep" (arvsherrn till Rickul, Klottorp och Sutlep) hade blivit begravnen.

Som följd av min två-åriga vistelse i Tyskland fram till sommaren 1920 uppluckrades mina förbindelser med mina jämnåriga i Rickul.

Ståndssamhällets fall och genomförandet av agrarreformen skaffade inte de sociala motsättningarna ur världen; men medan dessa trädde i bakgrunden började de nationella spänningarna att framträda allt starkare, ända tills den tysk-baltiska folkgruppen vid andra världskrigets utbrott lämnade landet.

Kustbons yngre läsare, som inte genom egen erfarenhet lärde känna de patriarkaliska förhållandena i Estland före första världskriget, frågar kanske vilken behållning barn till de härskande och barn till de beroende kunde få av sin flyktiga samvaro på Rickul hove; om någon verkan därav kunde påvisas. Men den som frågar så, förutsätter förmodligen alltför mycket. För tjänstefolkets barn på den tiden torde den mänskliga kontakten med enstaka medlemmar av överklassen ha varit det väsentligaste. Den flyktiga blicken in i de förmögna och bildades för dem slutna värld kunde för ett ögonblick lysa upp deras egen grå och enformiga vardag. För dem som i likhet med mig då hörde till de härskande, slog dessa kontakter en smal bro över klyftan, som dittills skilt samhällsklasserna åt. Det har förmodligen något underlättat den omställning som den demokratiska principens seger krävde av oss på 20-talet. I varje fall levde det förutvarande godsherrskapet i Rickul också efter jordreformens genomförande inte bara i drägliga utan i trivsamma relationer till den gamla svenska befolk-

ningen såväl som till nybyggarna och de fåtaliga estererna i kommunen.

Och i skilsmässans stund på hösten 1939 var avskedet svårt för bägge.

Förlusten av det gemensamma hemlandet har skjutit i bakgrunden mycket som en gång skilde oss åt, och i stället framhävt och levandegjort mångt och mycket som en gång band oss samman. Minnet låter det förgångnas ljusa, mänskliga och försonliga drag stå i förklarat ljus men låter de mörka sidorna, skuggorna som också fanns där, blekna bort. Men dessa minnen, som ingen kan beröva oss, får ej göra oss okritiska och likgiltiga inför hjärtats tröghet, gentemot egennyttnen, intoleransen, våldet och orättvisan, som inte försvunnit heller från vår värld av idag.

Bremen, julen 1974

(Övers V A)

Arved Taube

Stadgar

STADGAR för Kulturföreningen Svenska Odlingens Vänner

Antagna 29 mars 1945, justerade 21 augusti 1955, 11 maj 1968 och 1 mars 1975.

1 Föreningens ändamål

Föreningen har till uppgift

- att förmedla kunskap om Estlands svenskar och deras historia, om deras kulturella och ekonomisk-historiska förhållanden
- att vara en förbindelselänk mellan Estlands svenskar och deras ättlingar
- att medverka till att kunskaperna om och intresset för de gamla dialekterna och bygdekulturen bibehålles och främjas
- att tillvarata deras intressen och vid behov föra deras talan

För att fylla dessa uppgifter har föreningen

- att samla material kring nämnda intresseområden och
- att främja forskning rörande den svenska bosättningen i Estland och folkstammens senare öden
- att utge olika skrifter, anordna samkväm, föredrag och utflykter samt
- att i övrigt ta vara på de tillfällen som bjuds för att främja föreningens ändamål.

2 Medlemskap och årsavgift

Styrelsen beviljar inträde i föreningen. Till medlem kan antas person som fyllt 16 år och som styrelsen anser kunna gagna föreningens verksamhet.

Medlem har att erlægga årsavgift på sätt som styrelsen bestämmer. Årsavgift fastställs på årsmöte.

Medlem anses ha utträtt ur föreningen, om han inte betalt avgift för de två senaste åren.

Till hedersmedlem kan årsmötet på förslag av föreningens styrelse välja person som i särskilt hög grad främjat föreningens syften. Hedersmedlem är befriad från årsavgift.

3 Styrelse

Styrelseordförande plus 6 ledamöter väljs på årsmöte, ordföranden för ett år och de övriga för en tid av tre år med växelvis val av två ledamöter varje år. Ordförande liksom ledamöter kan omväljas. Vald styrelse utser inom sig innehavare av olika poster (vice ordf, sekr, kassör etc).

Styrelsen representerar föreningen, förvaltar dess medel och sköter dess övriga angelägenheter.

Föreningens firma tecknas av två styrelseledamöter tillsammans eller av en styrelseledamot jämte annan av styrelsens befullmäktigad person tillsammans.

Styrelsen utser ledamöter i arkivet och bekräftar ledamotsvalet i bygderåd, organisationsgrupp samt utser redaktör för Kustbon.

Senast tre veckor före årsmötet skall protokoll och räkenskaper för näst föregående kalenderår överlämnas till revisorerna. Dessa är även berättigade att erhålla styrelsens verksamhetsberättelse senast tre veckor före årsmötet.

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller vice ordföranden. Styrelsen är beslutsmässig om minst 4 ledamöter är närvarande och alla är eniga. Beslut fattas med enkel majoritet.

4 Revisorer

För granskning av föreningens räkenskaper utses på årsmöte 2 revisorer samt en suppleant till dessa — alla för ett år i sänder.

5 Valberedning

Valberedning bestående av 3 personer utses på års-

möte för ett år i taget. Årsmötet utser även sammankallande. Medlem i valberedning kan omväljas högst 2 gånger.

Valberedning har till uppgift att föreslå årsmötet val av styrelseledamöter och revisorer. Valberedningen bör vid behov även lämna förslag på lämpliga kandidater till övriga medarbetare.

6 Årsmöte

Årsmöte hålls före november månads utgång. Kallelse till årsmöte skall genom styrelsens försorg ske minst en månad före årsmötet, antingen genom meddelande i föreningens tidskrift eller per post till medlemmarna. I kallelse skall anges de ärenden som blir föremål för behandling.

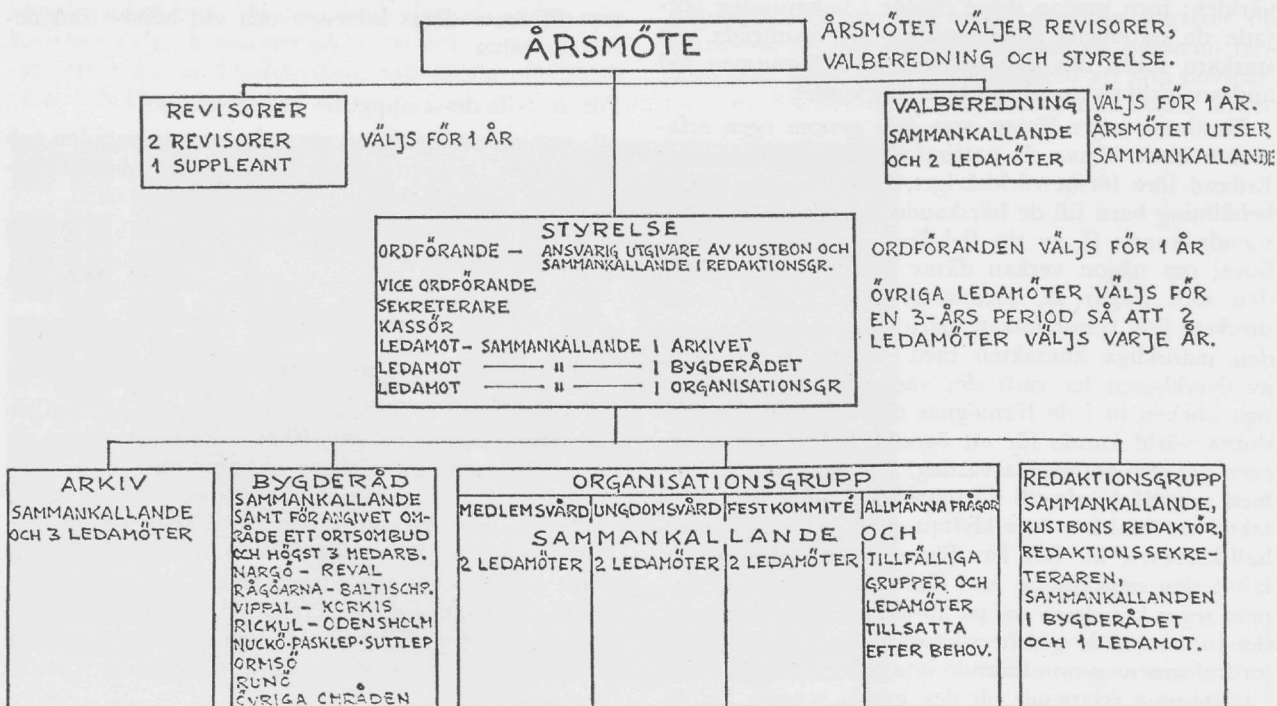
Varje medlem har en röst. Beslut fattas med enkel majoritet.

Vid årsmöte skall följande ärenden förekomma:

- 1 Mötets behöriga utlysande
- 2 Val av mötesordförande och sekreterare samt två justeringsmän
- 3 Styrelsens verksamhetsberättelse
- 4 Revisorernas berättelse
- 5 Styrelsens ansvarsfrihet
- 6 Val av ordförande
- 7 Val av två styrelseledamöter
- 8 Val av två revisorer och en revisorssuppleant
- 9 Val av tre medlemmar i valberedningen (årsmöte utser även den sammankallande)
- 10 Fastställande av årsavgift
- 11 Av styrelsen framlagda ärenden samt frågor, som av medlem senast två månader före årsmötet skriftligen förelagts styrelsen.

Kulturföreningen Svenska Odlingens Vänner

ORGANISATIONSPLAN

Ebba Österblom 90 år

Den 29 juli fyller fröken Ebba Österblom, Spånga 90 år. Hon är född på Ormsö, där fadern Lars Johan Österblom vid den tiden var verksam som missionär, utsänd av Evangeliska Fosterlandsstiftelsen. Genom hans välsignelsebringande gärning och genom det levande intresse med vilket familjen allt sedan dess följt estlandssvenskarnas skiftande öden, har oslitliga vänskapsband knutits. Ebba är den sista av den systratrio som på ett utomordentligt sätt höll öppet hus för estlandssvenskar i sitt hem i Spånga. Systrarna Anna, Ebba och Ulla fungerade i inte mindre än femton år som generösa värdinnor vid de samlingar som ägde rum i deras hem på midsommarafton. Gästboken från hemmet vid Skogsbacken 38 innehåller hundratals namn på tacksamma ormsöbor, som varit gäster vid dessa tillfällen.

Nu är hemmet upplöst. Anna och Ulla är inte längre i livet. Jubilarer bor nu på pensionärshotellet i Rinkeby, Spånga. Trots den höga åldern följer hon alltfört med stort intresse, bl a som ivrig läsare av Kustbon, allt som berör vännerna från födelselandet.

Alla vi som fått förmånen att räkna jubilarer bland våra personliga vänner vill låta många varma tankar av tacksamhet och lyckönskan omsluta henne på högtidsdagen.

B. W.

7 Extra årsmöte

Extra årsmöte kan utlysas av styrelsen, när den så finner erforderligt eller på framställning av föreningens revisorer eller av minst 10 % av föreningens medlemmar. Kallelse, som skall innehålla uppgift om aktuella ärenden, skall genom styrelsens försorg ske minst 14 dagar före mötet.

Varje medlem har en röst. Beslut fattas med enkel majoritet.

8. Ändring av stadgar. Upplösning av föreningen

Beslut om ändring av dessa stadgar eller om upplösning av föreningen fattas av två på varandra följande möten, av vilka det ena skall vara ordinarie årsmöte. Vid vardera mötet skall minst två tredjedelar av de närvarande vara ense om beslutet. I händelse av föreningens upplösning skall dess tillgångar och samlingar tillfalla annan kulturorganisation eller offentlig myndighet enligt av årsmötet fattat beslut.

9 Föreningsorgan

För att främja och effektivisera föreningens verksamhet har skapats följande organ.

- 1 Arkiv
- 2 Bygderåd
- 3 Organisationsgrupp
- 4 Redaktionsgrupp
- 5 Tidskriften Kustbon

Verksamheten i dessa, utom tidskriften Kustbon, regleras via instruktioner.

”Sång och musik i Estlands svenskbygder”

Under denna rubrik har Ingrid Mickelin skrivit en uppsats vid universitetets Musikvetenskapliga Institution i Stockholm. Uppsatsen sammanfattar de resultat som insamlingsarbete och forskning har nått fram till på detta område. Den är uppställd som en systematisk översikt men bjuder i de olika kapitlen talrika exempel och analyser. 1800-talsmännen F J Ekman och C Russwurm har beaktats liksom naturligtvis forskarna från vårt eget sekel — Otto Andersson, Cyrillus Kreek och Olof Andersson, C-A Moberg, Per Söderbäck o a; men förf har också spårat upp material på Nord museet, i radioarkiv och i olika publikationer, och slutligen har hon tillsammans med Nils Tiberg gått granskande igenom texter till tidigare uppteckningar. Vad jag kan se har resultatet blivit gott, och uppsatsen ger en fullgod bild av sång och musik i våra forna bygder. Synd att den bara finns stencilerad i begränsad upplaga på musikvet. institutionen (där den i mån av tillgång kan fås för en billig penning).

Det var min mening att anföra avsnitt om de olika instrumenten från säckpipa och stråkarpa till de modernare violin och gitarr, om danserna fårr-fot, fyrving, krok-dans o a, om de små visorna och ramsorna och om de talrika koralvarianterna — men av utrymmesskäl får vi begränsa oss till en del av sammanfattningen:

”Melodierna som finns i Estlands svenskbygder, har varit förbundna med instrument av åldrigt ursprung. Det finns tre huvudområden beträffande musik.

1. Rågöarna och svenska delen av Vippal. Här förekommer i folklåtarna den enklaste motivuppbyggnaden med åtta takter på en tvåtaktsfras a som upprepas fyra gånger. Säckpipan var huvudinstrumentet. Den levde kvar med bröllopen. Då säckpipans roll avlöstes av dragspelet blev melodierna förenklade.

2. Ormsö och Nucköområdet med stråkarpan som huvudinstrument visar en väl utvecklad musikform med utvidgade tvåfrasiga melodier. Otto Andersson anser att den upprepade tvåtaktsfrasen går tillbaka till tolvhundratalet så långt som stråkarpan finns belagd (1934, 168).

3. På Runö har många ”lekar” samband med polskan. Melodierna är rätt heterogena. Vanligast är a och b fraser som upprepas. Violinen var huvudinstrumentet.

Den största skillnaden mellan de tre olika områdena är de olika huvudinstrumenten. Gemensamt för områdena är att alla har 3/4-rytmen som den mest vanliga. Rågöarna och Ormsö har samma karaktärsdrag i det melodiska förrådet. De skilda bosättningsområdena medverkade till variationer inom musiken. Runö har inte någon närmare musikalisk släktskap med det övriga svenska Estland.

Med undantag av runömusiken är den estlandssvenska folkmusiken tämligen ensartad. ”Dess främsta karaktärsdrag framträda i den primitiva frasbyggnaden, durmelodiken, den tredelade takten och det im-

Olaikyrkan bland Revals hus.

Reval restaureras till olympiaden 1980

Sovjet ska ordna de Olympiska spelen 1980, och då kommer olympiaseglingarna att förläggas till Reval, som ska restaureras så att den gamla Hansastaden framträder prydligt i färg i sin gammaldags kostymring. Alla klutar kommer att sättas till under de fem år som är kvar till olympiaåret. Och ringmuren med sina 20-tal torn och Dombergshusen får en alldeles särskild puts, inte minst länge Herman, där en gång den blå-svart-vita frihetssymbolen smattrade i vinden och var synlig långt ut i Finska viken. 1980 ska det alltså bli storseglingar, olympiaseglingar. Bästa nation vinner! Sverige, Norge, England, Sovjet eller USA?

Reval, ja, Estland över huvud taget, var och är ett semesterparadis, som alltjämt har sin attraktiva förståga. För var det skandinav och tyskar som lögade sig kring Estlands stränder, numera är det väl mest ester och ryssar som söker sig till Östersjöns än så länge friska böljor.

15.000 byggnader restaureras

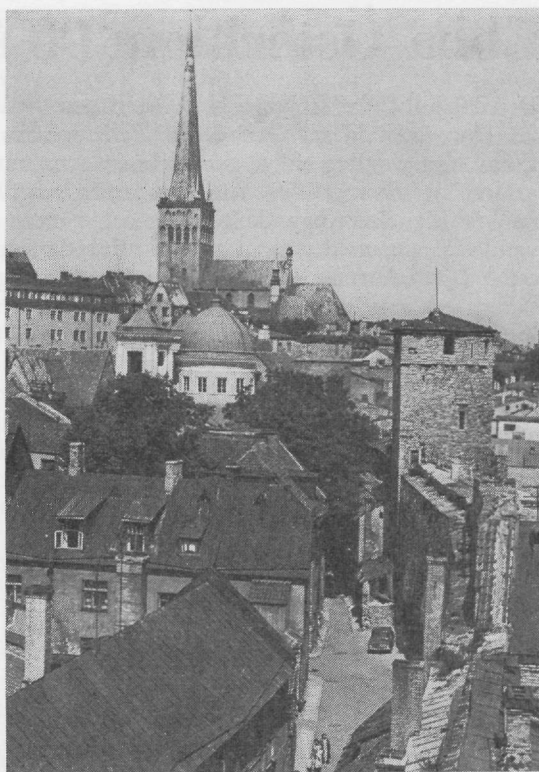
Nu pågår en del restaureringar på Domberget och i dess närmaste omgivning, närmare bestämt cirka 15.000 byggnader. Det är trångt innanför de solida murarna med tjugotalet torn, som ger en känsla av leksaksfästningar, ehuru de en gång spelade en nog så betydelsefull roll. De gamla kullerstengatorna finns kvar, ackurat som förr, och de smala husen med spetsiga gavlar och med butiker och verkstäder. Det är inte pengar som är det viktigaste just nu när det gäller restaureringen. Det är *arbetskraft* — här liksom i Östtyskland. Och sån kommer att sökas i Lettland, framför allt Riga, och i Polen. Sistnämnda land lär

provisoriska föredraget. Ett musikaliskt material av detta slag, intager ingenstans i Norden en så dominerande ställning som i det svenska Estland. Enstaka liknande melodier uppträda på olika ställen i Skandinavien. De stå nära valsen, men man märker lätt av formen, att de tillhöra tidigare stadier av denna" (Otto Andersson, 1934, 167).

En del utav de upptecknade "lekarna" är ironiska eller tvetydiga, till skillnad mot många svenska folksvisor som är mer melankoliska och vemodiga.

Russwurm tycks inte ha kommit mycket i kontakt med sång och musik bland estlandssvenskarna, då han påstod att de flesta visorna inte längre sjöngs utan bara lästes (1855, del 2, 119 jfr. uppsatsen sid. 50). Han har inte heller upptäckt att den poesi som där fanns bestod av lyrisk diktning i form av fyrradningar förenade med musik. Otto Andersson påstår att den folkmusik som levat kvar i det svenska Estland går tillbaka till den primitiva musikkultur befolkningen medförde vid sin första kolonisation av de svenska öarna. Förbindelsen med moderlandet var svag. Därför skulle den egentliga folkvisan såväl den äldre som den nyare vara så gott som obekant (1934, 161)."

V A

ställa 100 man till förfogande, män som varit med om att bygga upp Warszawa och Gdansk, ett strålande arbete som väckte hela världens beundran.

I Gamla stan ska inrättas en del hotell och pensionat, restauranger, vinstugor och ölkällare bla för olympiska spelens många gäster. Men det ska också bli hemvist för konstnärer och hantverkare, kanske t o m nån teater.

Nikolaikirkan medeltida skattkammare

Nikolaikirkan, som svårt skadades under andra världskriget, är i stort sett restaurerad och ska inrymma Revals alla medeltida konstskatter. De övriga kyrkorna ska även i fortsättningen fungera som kyrkor, och S:t Olofskyrkan har överlåtits åt stadens sekter, sägs det. Prästerna lär tala estniska, men i hörlurarna hör man ryska. . . På gatorna hör man både estniska och ryska röster.

Starkt militärinslag i stadsbilden

Reval har i dag 400.000 invånare, dvs något mindre än Sveriges andra kommun, Göteborg, och esterna lär utgöra 60 procent. Det starka militära inslaget och de många ryska turisterna gör att man har en känsla av att sovjetmedborgarna dominerar.

Estlands totalbefolkning anges utgöra 1,4 miljoner i år mot 1,2 miljoner 1954. Befolkningsstillväxten på tjugo år är alltså långsam. Det ryska inslaget har ökat från 20,1 proc 1959 till 24,7 år 1970, under det att esternas andel dalade från 74,6 till 68,2. Detta beror till en del på inflyttad rysk arbetskraft.

Esterna sitter utan tvekan i ett slags skruvstäd, men kompenserar läget genom kraftansträngningar på ekonomins och kulturens fält. Utbildningsnivån är hög.

Allan Ingelsson

På 20-talet var vägvisarna grant målade i de estniska färgerna.

ORMSÖ

Skildrat i sovjetbroschyr från 1968

Broschyren, som ligger framför mig, beskriver ett besök på ön och innehåller i korthet följande. 22 foton illustrerar texten (Ingvar Luhaäär: Vormsi. "Eesti raamat", Tallinn.)

MÅLET — HAMNEN I SVIBY

I morgongryningen är reseskildraren — Ingvar Luhaäär — på väg från Hapsal till Sviby med kolhosbåten, som uppehåller förbindelsen.

(Anm 1. Som alla minns skedde förr i tiden morgonfärden i den motsatta riktningen.)

Båten passerar Hästholmen och resenären anger, att namnet uppstått genom att Wieks-Ösels biskop på sin tid utnyttjat holmen till betesmark för sina hästar.

Båten lägger till i Sviby hamn intill den öppna bussdörren på kajen. Bussen börjar färden till Hullo för att därifrån fortsätta på öns vägnät längs östra och västra ringen.

HULLO — ÖNS CENTRUM

Till skillnad från öns övriga byar finns här endast ett fåtal hus med halmtak.

Framför den stora tall- och granskogen finns byggnader, av vilka en större är sovhosarbetarnas hus. Där finns hus såsom "universalbutiken", resandehemmet — i vilket härbärgre beredes ej enbart för turister utan även för tekniker och handelsarbetare, vilka temporärt kommenderas till ön. Där finns även telekontoret, kommunledningens kontor och kontoret för sovhoscentralen.

Sovhosen förvaltar en areal av 6384 ha, medan byarna på norra Ormsö ingå i den separata fiskarkolhosen.

Efter det att kolhos "Uus Elu" grundades år 1949 har man experimenterat med rävfarm, får-, svin- och kreatursavel.

(Anm 2. År 1949 var igen ett deportationsår, och förmodligen fick man iväg dem som stretade mot kolhossystemet.)

Resenären påstår, att på ön fanns 13 bilar.

Rektor U. Aru vid den 8-åriga skolan i Hullo hade bl a slutfört en utredning om öns natur och vegetation. 1968 hade skolan 75 elever, de flesta i småskolans nybörjarklasser.

(Anm 3. Den forna ortodoxa gravgården.)

På gravgården bakom skolan återfinns gravar med gravvård över två i Västestland kända kulturpersoner.

(Anm 4. Förmodligen är det fadern till tonsättaren, musiklektorn vid självständighetstidens läroverk i Hapsal, sedermera professor Cyrillus Kreek. Fadern var klockare vid den ortodoxa kyrkan och samtidigt lärare i skolan. Den andra gravvården förefaller vara läraren — skrivaren — författaren — Juhana Spuhl - Rotalia's grav.)

Resenären framhåller, att befolkningen på ön består av ca 500 personer, varav endast ett 15-tal är födda på Ormsö. Han nämner, att öns "urinvänare" A. Streng är bosatt bakom skolan. Denne lär ha meddelat, att under hans uppväxtår hade ön varit kraftigt befolkad, att äventyrslusten och behovet av sysselsättning påverkat ungdomens utvandring, framförallt till Sverige. Han fortsätter: Redan under tsartiden och under den estniska regimen var ormsöborna flitigt på affärsresor till Sverige och Finland med sina skutor. Vidare: under kriget skedde den stora utvandringen — samtidigt som så gott som allt lämnades kvar.

(Anm 5. Anders Sträng — f n vid 59 års ålder från Bussby på Ormsö (släkten ursprungligen Rumpo-bor), följde med tvångsmobilisationen till det kalla Ryssland 1941. Var en av de få, som överlevde och kunde återvända till hemöen. Den som fiskare kände Anders är gift med den kvinna utifrån, som leder kommunstyret på Ormsö. Det är därför helt naturligt att han bor i "eget" intill ledningens kärna. Hans mor Maria och släktingar kom till Sverige med "Juhana" 1944.)

Resenären tillägger bl a att ockupationsmakten (tyskarna) förintade den säregna etnografiska gruppen, som var känd under benämningen estlandssvenskar.

(Anm 6. Så måste saken tydligen framställas på andra sidan Östersjön. Vi estlandssvenskar lastar inte all skuld på tyskarna.)

Saxby.

Ingvar Luhaäär fortsätter med att försöka återge såväl Ormsös som estlandssvenskarnas historia i allmänhet. Han berör eldsvådan i Sviby 1932. Han nämner även grundandet av det svenska privatgymnasiet i Hapsal år 1931 med konsul Folke Bökmans startkapital — 2.500 kronor — samt Svenska Odlingens Väners aktivitet för skolans tillblivelse. Han tillägger, att grundandet av detta läroverk, existensen av flera ekonomiska företag och övrig verksamhet inom de kulturella och finansiella områdena karakteriserade den lilla folkspillrans existens under de senaste årtiondena.

VÄSTRA ORMSÖ

Under denna rubrik beskriver resenär Luhaäär vägen och naturen över Magnushof västerut — och berör naturen och stranden kring Saxby fyr.

ÖSTRA ORMSÖ

Färden återupptas i Hullo, där man passerar en större sten med en längd av 6,6 m, bredd 3 m och höjd 2,35 m.

(Anm 7. Säkert den sten, som vi minns under namnet "Barons sten".)

Man passerar Rälby, kommer till Diby, där "Kyrkstenen" namnges med tillägg om mått — längd 7,75 m, bredd 7,2 m, höjd 5,8 m — samt att stenen ligger i sjön och till formen påminner om en kyrka utan torn.

Resenären anger fortsättningsvis att den tredje större stenen ligger på ängen i Borrby, kallas i folkmun "Smeden" och har måtten 9,1 × 5,8 × 4,5 m.

Resan slutar i Norrby. Då fiskekolhosen i Norrby för ett tiotal år sedan blev förmögen genom riklig fångst, ansåg den sig vara mogen att bygga såväl centrum som kulturhus i Norrby och med andra ord "flytta på Hullo" som öns centrum.

Denna önskedröm hade emellertid ej gått i uppfyllelse, emedan den blomstrande kolhosen hade krympt (utfiskat?) och Luhaäär kunde endast konstatera, att den tidigare förmögna fiskekolhosen numera endast existerade som filial till Hapsalkolhosen.

Mycket riktigt konstaterar resenären avslutningsvis, att öns 800-åriga historia nådde sitt slut under det senaste kriget. Övergångsperiod råder och den tidigare så överbefolkade ön känns "halvtom" med de "blyga" 500 personerna.

Resenären Ingvar Luhaäär frammanar till sist en önskedröm:

Om en gång broförbindelse förverkligas mellan Ormsö, Dagö och Ösel, får bron en stor uppgift som förbindelselänk till fastlandet över Grisrundet vid Norrby/Söderby till Nuckölandet. Han menar, att det ej är svårt att föreställa sig hur livet skulle förvandlas i det nuvarande tysta Ormsö: "då är tiden inne att jämföra Hullo på Ormsö med kurorterna Pernau, Hapsal och Narva-Jõesuu".

(Anm 8. Reseskildrarnas slutvinjett får ses som en utopisk önskedröm för det numera avfolkade Ormsö. Ön får betraktas som en "Robinsonsö" med kraftigt växande skog och med växande "sortiment" av allehanda skogsdjur österifrån. Det må bringas i åtanke, att före den estländska självständighetens slut, det mörka året 1939, var Ormsö redan på väg att stå i hög konkurrens med de övriga estländska sommarkurorterna. — Mycket var planerat och var i görning på kommunalkontoret då ljuset plötsligt släcktes från öster. —)

Fotnot:

Anmärkningarna inom parentes är kommentarer av under-tecknad som i översättningen försökt plocka fram det väsentliga från reseskildringen.

Hugo Mickelin

Bemärkelsedagar

90 år

Alexander August Schönberg, född den 30 juni 1885, Rickul
Else Treugut, född von Schwartz den 6 aug 1885, Baltisch-
port

Katarina Lindkvist, född Lindkvist den 14 aug 1885, Ormsö
Marta Natalia Dreiman, född den 20 sept 1885, Hapsal

85 år

Lars Bäckman, född den 18 juli 1890, Ormsö

Liisa Pihlasaar, född den 26 juli 1890, Dagö

Forts nästa sida

Döda

Lars Appelblom, född den 7 mars 1888 på Ormsö, avled den
20 april 1975 i Eskilstuna.

Lars Bergström, född den 20 april 1920 på Ormsö, avled
den 30 nov 1974 i Stockholm.

Kristjan Brunberg, född den 19 juni 1884 i Rickul, avled
den 5 april 1975.

Maria Heyman, född den 25 jan 1897 Rågöarna, avled den
28 april 1975 i Tumba.

Johannes Koppelman, född den 3 sept 1891 i Vippal, avled
den 9 mars 1975.

Ida Parsman, född Bergman den 10 april 1891 i Reval, avled
den 3 mars 1975 i Stockholm.

Berta Marie Rosen, född den 5 september 1904 på Nargö, av-
led den 2 maj 1975 i Nacka.

Min kära Mor

Maria Heyman

* 25 Januari 1897

har i dag stilla insomnat.

Tumba 28 April 1975

ALFRED och ELLEN

Sofi

Släkt och många vänner

*Far har räckt ut handen
Mor har fattat den
På den andra stranden
Mötas de igen.*

**Kristjan
Brunberg**

vår käre

Make och Bror

* 19 Juni 1884

† 5 April 1975

Djupt sörjd och saknad.

J U L I A

JULIA

Övrig släkt och vänner

*Mitt hem är där på den
andra stranden
Där livets timglas ej
rinner ut
Och ej till avsked man
räcker handen
Ty himlens glädje tar
aldrig slut.*

Min älskade Maka
vår kära Mor
Mormor och Farmor

Pauline Luks

* 23 Maj 1895

† 28 Mars 1975

har lämnat oss i sorg och saknad.

O S K A R

Barnen

Barnbarn

Syskon, släkt och vänner.

*En trött liten Mor med grånande
hår
Och panna som plöjts av
bekymmer och år.
En blick som var kärleksfull,
solig och klar,
Så lever Din bild hos de Dina
kvar.
Det kännes så tomt när Du
gömmes i jord.
Tack och farväl, lilla älskade
Mor.*

Min älskade Make
vår käre Far
Morfar och Farfar

Johan Berggren

* 10 Maj 1890

† 12 April 1975

I ljust och tacksamt minne
bevarad av oss, syskon,
övrig släkt och vänner.

K A T A R I N A

BARNEN

Barnbarnen

*Döden förlorat sitt valde,
Udden bröt Jesus utav.
Segern på Golgata gällde
Lika för kung och för slav.
Nu med all oro och smärta
Kastar jag mig i hans famn,
Öppet står Frälsarens hjärta,
Där är den fridsälla hamn.*

Vår käre Broder

**Valdemar
Treiberg**

* 2/4 1915

har i dag lämnat oss i
stor sorg och saknad.

Mariefred 28 Mars 1975

ROSE

IDA

KONRAD

OLGA och STEN

JOHANNES och Ruth

Syskonbarnen

Ingrid

Övrig släkt och vänner

*Blott en kort liten tid
och jag ilar liksom duvan
till nästet så kärt.*

Utgivarkorsband

Forts från föregående sida

Johannes Åkerblad, född den 7 aug 1890, Rickul
Elvine Saarnak, född Luntsi den 10 aug 1890, Hapsal
Karin Augusta Freiberg, född den 7 sept. 1890, Nargö

80 år

Katarina Nyman, född Fält den 1 juli 1895, Ormsö
Herman Grenfeldt, född den 11 juli 1895, Rickul
Maria Blomberg, född den 8 aug 1895, Rickul
Katarina Bergström, född Alström den 17 aug 1895, Ormsö
Hilda Helene Erkas, född den 23 aug 1895, Odensholm
Lars Ahlström, född den 29 aug 1895, Ormsö
Herman Hamberg, född den 20 sept 1895, Rickul

75 år

Maria Söderlund, född Timmerman den 5 juli 1900, Nuckö
Johan Thomsson, född den 9 juli 1900, Ormsö
Katarina Åkerman, född Kornblom den 16 juli 1900, Ormsö
Johannes Engman, född den 17 juli 1900, Nuckö
August Stahl, född den 17 juli 1900, Rickul
Ludmilla Andersson, född Lahnovski den 23 juli 1900, Reval
Elisa Maria Schönberg, född Rand den 1 aug 1900, Rickul
Gertrud Lundkvist, född Bergström den 3 aug 1900, Ormsö
Johanna Dyrblom, född Vapper den 8 aug 1900, Nuckö
Olga Blomberg, född Koinberg den 14 aug 1900, Rickul
August Stahlman, född den 20 aug 1900, Nuckö
Axel Seffers, född den 31 aug 1900, Nuckö
Hilda Loorand-Vestersten, född Fabel den 3 sept 1900, Reval
Emil August Borrman, född den 8 sept 1900, Rickul
Emilia Dahl, född Taneli den 8 sept 1900, Reval
Johannes Niinemets, född den 9 sept 1900, Vippal
August Vikman, född den 11 sept 1900, Nuckö
Herman Bless, född den 19 sept 1900, Rickul
Katarina Bergström, född Svärd den 20 sept 1900, Ormsö
Johanna Aman, född den 22 sept 1900, Nuckö
Olga Barud, född Vabi den 25 sept 1900, Reval
Anders Lindva, född den 30 sept 1900, Ormsö
Sofia Tahlberg, född den 30 sept 1900, Rickul
Rosalie Kask, född Adelman den 29 sept 1900, Nuckö

70 år

Karin Pöldroo, född Boman den 3 juli 1905, Reval
Elfride Kungla, född Söderman den 6 juli 1905, Vippal
Gertrud Lilja, född Lindros den 11 juli 1905, Ormsö
Johannes Villman, född den 11 juli 1905, Reval
Ingeborg Grave, född Masing den 12 juli 1905, Reval
Guri Arula, född den 14 juli 1905, Reval
Elvine Granback, född Heldring den 21 juli 1905, Rickul
Axel Lundgren, född den 28 juli 1905, Nuckö
Eduard Kuuskne, född den 30 juli 1905, Reval
Bruno Jöers, född den 4 aug 1905, Rickul
Maria Gäddman, född Storholm den 8 aug 1905, Ormsö
Johannes Mihlberg, född den 14 aug 1905, Rickul
Hans Kyrklätt, född den 15 aug 1905, Ormsö
Helena Ellerbusk, född Mass den 18 aug 1905, Runö
Pauline Ive Kask, född Ruhno den 22 aug 1905, Reval
Mary Silver, född Kalju den 25 aug 1905, Baltischport
Evald Heinrich Pisa, född den 28 aug 1905, Dagö
August Fredrik Kүүin, född den 30 aug 1905, Reval
Tomas Metsmaa, född den 31 aug 1905, Vippal
Alexander Kljavin, född den 6 sept 1905, Reval
Arnold Voldemar Laansoo, född den 8 sept 1905, Nuckö
Ida Alkvist, född Oljum den 11 sept 1905, Ormsö

Johanna Söderholm, född den 15 sept 1905, Nuckö
Rosalie Renni, född Palmkron den 28 sept 1905, Vippal
Edgar Kimber, född den 30 sept 1905, Reval

60 år

Salme Bollman, född den 7 juli 1915, Reval
Voldemar Borrman, född den 10 juli 1915, Rickul
Ellen Pelmas, född Tomingas den 15 juli 1915, Reval
Viktor Kaiu, född den 16 juli 1915, Reval
Endel Vasur, född den 24 juli 1915, Reval
Erik Werner Schönberg, född den 28 juli 1915, Reval
Ellen Heldring, född Stenman den 11 aug 1915, Nuckö
Alexander Ahlberg, född den 18 aug 1915, Rickul
Hans Georg August Andersen, född den 25 aug 1915, Reval
Johanna Mihlberg, född Jakobsson den 9 sept 1915, Rickul
Elvine Jönsson, född Nilsson den 14 sept 1915, Rickul

50 år

Rita Ingeborg Holmberg, född Rosen den 16/ juli 1925,
Reval
Samuel Albert Timmerman, född den 17 juli 1925, Nuckö
Alrik Bertil Viberg, född den 17 juli 1925, Rickul
Manfred Link, född den 18 juli 1925, Nuckö
Lennart Stahl, född den 19 juli 1925, Rickul
Maria Hilda Nyman, född den 30 juli 1925, Ormsö
Alfred Nordbäck, född den 1 aug, Ormsö
Walling Okerman, född den 1 augusti 1925, Rickul
Axel Alfred Sandvik, född den 1 aug 1925, Vippal
Alma Olsson, född Grönman den 13 aug 1925, Ormsö
Elvine Dagmar Smedberg, född Malvik den 14 aug 1925,
Ormsö
Ivar Lars Storholm, född den 14 aug, 1925, Ormsö
Endel Sarapuu, född den 15 aug 1925, Nargö
Erik Heino Schmidt, född den 15 aug 1925, Nargö
Harry Seffers, född den 21 aug 1925, Reval
Emil Rosenblad, född den 30 aug 1925, Ormsö
Axel Hjalmar Lundström, född den 31 aug 1925, Ormsö
Edvard Johannes Beckman, född den 8 sept 1925, Ormsö
Eva Elisabeth Steffensson, född Smens den 8 sept 1925, Runö
Armide Elsa Lillemets, född Gineman den 9 sept 1925,
Nuckö
Ivar Gottfrid Koinberg, född den 10 sept 1925, Rickul
Albin Einar Thomsson, född den 11 sept 1925, Ormsö
Albert Vesterby, född den 11 sept 1925, Rickul
Einar Hamberg, född den 12 sept 1925, Rickul
Matteus Albert Ekman, född den 14 sept 1925, Rickul
Signe Elsa Ingrid Davidsson, född Hamberg den 19 sept 1925
Ormsö
Agneta Alide Nyström, född Söderlund den 19 sept 1925,
Ormsö
Katarina Fält, född Grönman den 20 sept 1925, Ormsö
Helga Vilhelmine Hellman, född Ribon den 25 sept 1925,
Nuckö
Alice Leontine Külavee, född Ribohn den 25 sept 1925,
Nuckö
Lydia Haglund, född Söderlund den 26 sept 1925, Ormsö
Ingrid Gunhild Besterman, född Sedman den 28 sept 1925,
Nuckö
Ilse Silvia Poulsen, född Reets den 29 sept 1925, Nuckö